

Nu är vi här igen. Samlade på vårkanten, 55 år sedan starten, för att fira Världsteaterdagen. En enda dag, 24 timmar, är tillägnad att fira teatern runt om i världen. Och här är vi i Paris, den stad i världen som lockar till sig flest internationella teatergrupper, för att hedra teaterkonsten.

Paris är en världsstad, lämpad att omfatta hela världens teatertraditioner på denna festdag: härifrån kan vi förflytta oss till Japan genom att uppleva No och Bunraku-teater, därifrån kan vi kan dra en linje till tankar och uttryck så olika som Pekingopera och Kathakali; vi kan tillåta oss att dröja kvar mellan Grekland och Skandinavien, där vi omsluter oss i Aiskylos och Ibsen, Sofokles och Strindberg; vi kan ta oss till England och Italien där Sarah Kane och Pirandello genljuder. Inom dessa tjugofyra timmar kan vi färdas från Frankrike till Ryssland, från Racine och Molière till Tjechov; och varför inte korsa Atlanten i en inspirationsingivelse för att undervisa på en teaterskola i Californien och locka en ung student att återuppfinna och skapa sig ett namn inom teatern.

Teatern lever faktiskt ett så blomstrande liv att den trotsar tid och rum; de mest moderna styckena har fått näring av tidigare århundradens verk, och till och med de mest klassiska repertoarerna blir moderna och vitala varje gång de spelas på nytt. Teater återuppstår alltid ur askan, och ömsar endast av sig tidigare konventioner i sina nya former: det är så den håller sig vid liv.

Världsteaterdagen är naturligtvis ingen vanlig dag i våra vanliga liv. Den ger oss tillgång till ett totalt kombinerande av rum och tid via den majestätiska kraften i den samlade världsdramatiken, till ett sammanvävt kontinuum. För att ge mig själv en chans att förstå detta vill jag citera en fransk dramatiker, som var lika briljant som diskret, Jean Tardieu: När man tänker på plats, säger Tardieu, är det är klokast att fråga "vad är den längsta vägen från en punkt till en annan?" "... Han föreslår att vi mäter tiden "i tiondelar av en sekund, den tid det tar att uttala ordet "evighet" "... angående rumtiden säger han: "innan du somnar, fixera dina tankar på två punkter i rymden, och räkna ut hur lång tid det tar att i drömmen ta dig från den ena till den andra." Det är frasen "i drömmen" som alltid fastnar hos mig. Det är som om Tardieu hade mött Robert Wilson. Vi kan också sammanfatta den unika världsteaterdagen genom att citera Samuel Beckett, som låter karaktären Winnie säga ". Åh vilken vacker dag det här kommer att ha varit". När jag har tänkt på det här budskapet, som jag är hedrad att jag blivit ombedd att skriva, har jag mints alla drömmar om alla dessa scener. Det är rimligt att säga att jag inte kommit till denna UNESCO-sal ensam; varje roll jag någonsin spelat är här med mig, roller som kan verka försvinna varje gång ridån går ner, men som har karvat ur ett underjordiskt liv inom mig och väntar på att hjälpa eller stjälpna alla kommande roller; Fedra, Araminte, Orlando, Hedda Gabler, Medea, Merteuil, Blanche DuBois... Här med mig idag står också alla roller jag älskat och applåderat som åskådare. Och så kan det vara, för att jag tillhör världen. Jag är grek, afrikan, syrier, venetianare, ryss, brasilianare, pers, romare, japan, New Yorkare, Marseillais, filippin, argentinare, norsk, koreansk, tysk, österrikisk, engelsk - en sann världsmedborgare, tack vare den personliga ensemblen jag bär inom mig. För det är här, på scenen och på teatern, vi finner riktig globalisering.

På Världsteaterdagen 1964 tillkännagav Laurence Olivier att efter mer än ett sekel av kamp hade en nationalteater just skapats i Storbritannien, vilken han genast ville förvandla till en internationell teater, åtminstone i fråga om repertoaren. Han visste att Shakespeare tillhörde världen.

När jag gjorde research inför skrivandet av detta budskap fann jag till min glädje att det första budskapet vid grundandet av Världsteaterdagen 1962, anförtroddes Jean Cocteau, en passande kandidat med tanke på en av hans romaner, "Jorden runt igen på 80 dagar". Jag insåg att jag åkt runt jorden på ett annat sätt. Jag gjorde det på 80 pjäser eller 80 filmer. Jag inkluderar filmer eftersom jag inte skiljer teaterskådespeleri och filmskådespeleri åt. Vilket förvånar mig själv varje gång jag säger det, men det är sant, det är bara så det är, jag upplever ingen skillnad.

När jag nu talar här är jag inte mig själv, jag är inte skådespelare, jag är bara en av de många människor som teatern använder sig av för att existera, och det är min plikt att vara mottaglig för detta - eller, med andra ord – vi får inte teatern att existera, det är snarare tack vare teatern vi existerar. Teatern är mycket stark. Den står pall och överlever allt, krig, censur, fattigdom.

Det räcker med att säga "här utspelar sig något i ett tomt scenrum i en obestämd tid". Allt som behövs är en skådespelare. Eller skådespelerska. Vad ska de göra? Vad ska de säga? Kommer de prata? Publiken väntar, de kommer att få veta, för utan publik ingen teater – glöm aldrig det. En enda person är en publik. Men låt oss hoppas att det inte är alltför många tomma platser! Ionesco-upsättningar är alltid fullbokade, och han bär sitt konstnärliga mod uppriktigt och vackert genom att, i slutet av en av sina pjäser låta en gammal kvinna säga; "Ja, ja, dö i full prakt. Låt oss dö för att bli ett med legenden... vi kommer åtminstone ha vår gata ... "

Världsteaterdagen har funnits i 55 år nu. Under dessa 55 år är jag den åttonde kvinnan som ombeds att skriva ett budskap – om man kan kalla detta för budskap. Mina föregångare (männen brer ut sig!) talade om teater som fantasi, frihet och originalitet, de hänvisar till skönhet, mångkultur och frågor utan svar. 2013, för bara fyra år sedan, sa Dario Fo: "Den enda lösningen på krisen ligger i hopp om den stora häxjakten mot oss, speciellt mot ungdomar som vill lära sig den sanna teaterkonsten: så kommer en ny diaspora av komiker att födas, som utan tvekan kommer att ta närig ur begränsningarnas ofattbara fördelar genom att hitta en ny representation." *Ofattbara fördelar* - låter som en bra formel, värdig att ingå i vilket politiskt program som helst, eller hur...?

Eftersom jag befinner mig i Paris strax före ett presidentval, föreslår jag att de som uppenbarligen längtar att styra oss borde bli medvetna om de *ofattbara fördelar* teatern ger. Utan häxjakt!

Teater för mig representerar *den andre*, det är dialog, och det är frånvaron av hat. `Vänskap mellan folken´ - jag vet inte vad det betyder, men jag tror på samhället, på vänskap mellan åskådare och aktörer, på den varaktiga sammanhållningen mellan alla som teatern för samman – den som skriver, den som uttrycker, den som belyser, den som skapar scenografin,

den som översätter, den som utövar och den som tar del. Teatern skyddar oss; den beskyddar oss... jag tror att teatern älskar oss...lika mycket som vi älskar den...

Jag minns en gammaldags regissör jag arbetade med, som varje kväll inför höjningen av ridån skrek för full hals från kulissen "Ge plats för teatern!" Det får bli mina sista ord här ikväll.

Tack.

Translation from English/French by Ulricha Johnson.